TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Đà Nẵng: Khơi thông vật liệu xây dựng từ mỏ đến công trình

08:21 03/11/2026

Đà Nẵng đã quy hoạch nhiều khu vực mỏ nhưng vẫn chịu sức ép về cát, đá, đất san lấp cho các dự án trọng điểm. Giải pháp không chỉ nằm ở việc mở thêm mỏ, mà ở khả năng đưa vật liệu hợp pháp đến công trường đúng lúc, đúng chất lượng và với chi phí hợp lý.

Ủy viên thường vụ, Phó Chủ tịch Thường trực HĐND TP. Đà Nẵng Trần Phước Sơn phát biểu tại buổi làm việc với các cơ quan liên quan về dự thảo báo cáo kết quả giám sát chuyên đề công tác quy hoạch, quản lý, khai thác và sử dụng khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường. Ảnh: Trọng Huy

Từ trữ lượng trên giấy đến vật liệu tại công trường

Cuộc làm việc ngày 2/11 của Ban Đô thị HĐND TP.Đà Nẵng về giám sát khoáng sản đặt ra nghịch lý: Tài nguyên có, nhưng công trình vẫn khó tìm nguồn vật liệu phù hợp.

Theo dự thảo báo cáo giám sát, quy hoạch thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 xác định 670 khu vực mỏ vật liệu xây dựng thông thường. Đến ngày 12/8/2026, có 41 khu vực mỏ còn hiệu lực giấy phép khai thác. Hai chỉ tiêu không đồng nhất: Mỏ trong quy hoạch chưa chắc đủ điều kiện khai thác; mỏ còn giấy phép cũng chưa chắc đạt công suất.

Trong một cuộc giám sát trước đó, Sở Xây dựng báo cáo nhu cầu giai đoạn 2026–2030 của ba ban quản lý dự án lớn vào khoảng 10,03 triệu m^3 đá, 4,68 triệu m^3 cát và 26,70 triệu m^3 đất san lấp. Đó là nhu cầu dự kiến trong năm năm, không phải số lượng đang thiếu tại thời điểm hiện nay. Muốn tính mức thiếu, phải có thêm số liệu cung ứng theo từng chủng loại và từng năm.

Một dấu hiệu rủi ro ở phía cung là tám Giấy phép khai thác đá tại Hòa Tiến, Bà Nà và Hòa Khánh hết hạn từ đầu năm 2026. Tổng công suất được cấp trước đó là 781.500 m^3 đá nguyên khối/năm. Con số công suất không thể coi là lượng đá đã mất khỏi thị trường, nhưng cho thấy việc chuẩn bị nguồn thay thế cần được tiến hành trước khi giấy phép kết thúc.

Chỉ đúng từng điểm nghẽn, tránh quy trách nhiệm chung chung

Dự thảo giám sát nêu bất cập về dự báo nhu cầu, đấu giá, cấp phép, tổ chức nguồn cung cũng như kiểm soát ranh giới và trữ lượng. Mỗi vướng mắc đòi hỏi giải pháp riêng: Rà soát quy hoạch, hoàn thiện hồ sơ hoặc kiểm tra năng lực vận hành của mỏ đã được cấp phép.

Đặc biệt, hiệu quả đấu giá quyền khai thác cần được nhìn từ giai đoạn sau khi trúng đấu giá. Nếu doanh nghiệp chậm hoàn thiện hồ sơ, không huy động được vốn hoặc thiết bị thì việc có người trúng đấu giá chưa tạo thêm vật liệu. Trường

hợp giá trúng cao, cơ quan quản lý cần kiểm chứng mức ảnh hưởng đến giá bán bằng dữ liệu chi phí, thay vì mặc nhiên coi đấu giá là nguyên nhân khiến vật liệu tăng giá.

Ở phía công trình, chủ đầu tư và nhà thầu cũng phải giải trình kế hoạch mua hàng, hợp đồng cung ứng, thanh toán, vận chuyển và dự toán giá. Thiếu vật liệu trên thị trường khác với việc một dự án chưa mua được vật liệu dù nguồn hàng vẫn có. Phân biệt hai tình huống sẽ giúp xác định đúng trách nhiệm, tránh chỉ đề nghị mở thêm mỏ mỗi khi tiến độ chậm.

Chi phí vận tải là một biến số quan trọng. Hai nguồn đá cùng chất lượng nhưng khác khoảng cách, tải trọng tuyến đường hoặc điều kiện trung chuyển có thể tạo ra giá đến công trường rất khác nhau. Vì vậy, cân đối cung – cầu theo tổng khối lượng toàn thành phố chưa đủ để giải quyết tình trạng thiếu cục bộ.

Khu vực đất bị khai thác trái phép nằm sát mỏ đất Hóc Tra được cấp phép cho một doanh nghiệp

Từ chỉ đạo đến sản lượng có thể kiểm chứng

Đà Nẵng đã phê duyệt danh mục 40 khu vực không đấu giá quyền khai thác theo Quyết định số 990/QĐ-UBND ngày 20/3/2026. Cuối tháng 10, thành phố thành lập Tổ công tác liên ngành về khoáng sản và ban hành Công văn số 11249/UBND-ĐTĐT về điều phối, hỗ trợ nguồn vật liệu. Các bước này tạo cơ sở phối hợp, nhưng việc được đưa vào danh mục không đấu giá không có nghĩa mỏ đã được cấp phép hoặc có thể xuất hàng ngay.

Ưu tiên trước mắt nên là lập bảng theo dõi từng mỏ: Tình trạng giấy phép, trữ lượng có thể huy động, công suất hợp pháp, hồ sơ vướng mắc, thời hạn xử lý và sản lượng dự kiến từng tháng. Các mỏ đang hoạt động, mỏ hết phép còn trữ lượng và mỏ trúng đấu giá chậm triển khai phải có phương án pháp lý riêng; không đánh đồng để thúc ép cấp phép bằng mọi giá.

Tương ứng, mỗi dự án trọng điểm cần công khai kế hoạch sử dụng cát, đá, đất theo tháng hoặc quý, kèm tiêu chuẩn kỹ thuật và nguồn cung dự phòng. Sở Công Thương với vai trò đầu mối điều phối có thể đối chiếu hai bảng dữ liệu, phát hiện phần thiếu trước khi công trường phải dừng chờ. Số liệu cập nhật phải phản ánh năng lực cung ứng, không chỉ cam kết.

Cùng lúc, cần công bố thông tin giá phù hợp từng loại vật liệu, vùng cung ứng và chi phí vận chuyển; kiểm soát nguồn gốc hàng hóa, sản lượng khai thác, hóa đơn và nghĩa vụ tài chính. Khuyến khích cát nghiền, vật liệu tái chế, đất đá thu hồi hợp pháp cũng là hướng giảm áp lực lên mỏ tự nhiên, với điều kiện đáp ứng tiêu chuẩn xây dựng và môi trường.

Thành phố từng đặt mục tiêu cơ bản giải quyết tình trạng thiếu vật liệu phục vụ đầu tư công trong tháng 11/2026. Mốc này cần được kiểm chứng bằng khối lượng giao đến công trình, số dự án hết thiếu và biến động chi phí, chứ không chỉ số cuộc họp hay giấy phép được ban hành. Bổ sung nguồn cung phải đi cùng kiểm soát khai thác vượt phép và trách nhiệm phục hồi môi trường.

Đích đến không phải có thêm mỏ trên danh sách, mà dòng vật liệu minh bạch, ổn định từ nơi khai thác đến công trường. Chỉ khi đo được kết quả ở từng khâu, Đà Nẵng mới có thể tháo gỡ thiếu hụt mà không đánh đổi hiệu quả đầu tư và tài nguyên lâu dài.

Hoàng Hữu Quyết - Đình Lương